

Cercetări periegetice în preajma satului Dobrușa, raionul Șoldănești*

CZU: 903.7:902.2(478-22)

Aurel ZANOCI	 0000-0002-3236-7582
Daniel CUCULESCU	 0000-0003-4241-1580
Mihail BĂȚ	 0000-0001-6642-2888
Sergiu SERBINOV	 0000-0001-6163-1111
Vladimir CHITIC	 0000-0003-1950-2820
Victor DULGHER	 0000-0002-9024-4599
Dumitru CONDREA	 0000-0001-9799-7756

În iarna anului 2023, colaboratorul Centrului de Arheologie „Ion Niculiță”, Universitatea de Stat din Moldova, Daniel Cuculescu, a descoperit în pădurea de lângă satul Dobrușa, raionul Șoldănești, în apropierea mănăstirii cu același nume, vestigiile unei fortificații preistorice. Informații despre această cetate, precum și despre alte situri arheologice în preajma localității Dobrușa, nu se regăsesc nici în Repertoriul arheologic al raionului Șoldănești (Haheu 1993) și nici în Registrul Arheologic Național. Fortificația însă este repertoriată în lucrarea lui V. Haheu, „Sisteme de fortificații traco-getice la est de Carpați” (Chișinău 2008), cu mențiunea că a fost descoperită de M. Tcaciuc în anul 1983. De asemenea, existența unei cetăți preistorice „la răsărit de mănăstire” este atestată și în lucrarea lui Gheorghe V. Madan „De la noi din Basarabia” (București 1938).

Plecând de la informațiile existente, în primăvara anului 2023, echipa Centrului de Arheologie „Ion Niculiță” a realizat o serie de periegete atât pe locul presupusei fortificații, cât și în împrejurimi. Ca urmare, a fost constatată existența vestigiilor unui sit fortificat, precum și a unei așezări deschise, în apropiere.

* Cercetare realizată în cadrul proiectului 20.80009.1606.14 „Patrimoniul arheologic din epoca fierului în regiunea Nistrului Mijlociu și bazinul râului Cogâlnic: cercetare interdisciplinară și valorificare științifică”.

Cetatea se află la cca 400 m est de mănăstirea Dobrușa, în locul numit „La Schit”. Ea este amplasată pe un promontoriu de formă quasi-triunghiulară, cu altitudinea relativă de cca 80 m față de albia unui pârâu, care curge la poalele lui. La nord, vest și sud, incinta, cu o suprafață de cca 3 ha, a fost delimitată de pantele abrupte ale promontoriului, iar la est, unde accesul era lesnicios – de un val cu șanț adiacent. Linia defensivă descrie, în plan, un segment de cerc cu lungimea de cca 350 m. Lățimea valului la bază variază de la 8,0 la 14 m, înălțimea fiind de cca 1,8-2,0 m. Șanțul are o deschidere la gură de cca 4-6 m și adâncimea de cca 0,5-1,0 m. În val, în locul unde acesta a fost deteriorat de un drum de pădure, pot fi observate urme de arsură până la roșu. Pe suprafața cetății nu au fost descoperite materiale, care ar permite o încadrare cronologică a sitului.

La cca 350 m sud-vest de fortificație, la poalele ei, au fost descoperite urmele unei așezări deschise (Dobrușa I). Ea a fost amplasată pe o pantă ușor înclinată, cu expoziție spre sud-vest. Aici, de pe o suprafață de cca 275×150 m (\approx 4 ha) au fost colectate peste 180 de fragmente de ceramică modelată cu mâna și o fusaiolă. Unele dintre fragmente păstrează un decor în relief sub formă de proeminențe aplatizate sau brăie alveolate. Astfel de recipiente, conform particularităților, sunt caracteristice culturii getice.

Plecând de la apropierea așezării deschise de fortificație, dar și a modelelor de organizare a spațiului, cunoscute pentru sec. IV-III a. Chr. în regiunea Nistrului Mijlociu, se poate presupune că cetatea din punctul „La Schit” a funcționat în această perioadă.